

mében nem forog fenn a 77. §. a) pontjában írt bontó ok, ha a házassági életközösség visszaállítására kötelezett házaspár annak folytán nem tett eleget a felhívásnak, mert ebben pl. betegség folytán meg volt akadályozva (4315/28., 7883/30.).

A szerző egyáltalában nem emlékszik meg azokról a körülményekről, melyek a Kúria gyakorlata értelmében az elkövetett szándékos és súlyos köteleességszegés mentesítésére alkalmasak (2056/28., 17/29., 2070/29., 4339/29., 4666/29., 5979/29., 6219/29., 5389/30., 5820/30., 8263/30.).

A HT. 81. és 82. §-aiban szabályozott beleegyezést a másik házastárs vétkes cselekményébe, az időmulást és megbocsátást ugyancsak a joggyakorlat ismertetése nélkül tárgyalja a szerző. Így érthető, hogy nem tér a folyamatos tényen alapuló bontó okokra.

Nyilvánvaló, hogy abban a szűk keretben, mely a szerzőknek meg volt szabva, nem lehetett a részletekre kiterjeszkedni, ennél fogva kifogásaink nem is annyira ő ellenük, mint inkább a gyűjteményes mű szereksztői ellen irányulnak, amit a szerzők írtak, amint ismertetésünk elején is mondtunk, nem eshetik kifogás alá.

Dr. Hajnal Henrik.

Dr. Harmath Zoltán: Ideiglenes intézkedések. A budapesti m. kir. Pázmány Péter Tudományegyetem magánjogi szemináriumának kiadványa. 1932. A magyar jogban az ideiglenes intézkedések általános szabályozásban nem részesültek. Sok törvényben és még több rendeletben gyakran egész heterogén rendelkezések között vannak szétszórva. Dr. Harmathé az érdem, hogy — a magyar jogirodalomban elsőknek — összeállította és szisztematikusan csoportosította a különféle ideiglenes intézkedéseket.

Szerző végigvezet a különféle igények tarka csoportján, amelyek a legváltozatosabb ideiglenes intézkedések alapjául szolgálhatnak. Jelzálogjogunk, házassági-, családjogunk, kereskedelmi-, szerzői, szabadalmi, büntetőjogunk stb. mind ismernek különféle ideiglenes intézkedéseket.

Az ideiglenes intézkedés alapja mindig a veszély. Az ideiglenes intézkedés a panaszlót egy jövőbeli tény bekövetkeztétől akarja megóvni. Nem célja, hogy a kérelmező felet az eredetnél előnyösebb helyzetbe hozza, hanem csak, hogy az eredetnél rosszabb állapottól megóvja. Élesen elválasztja Harmath az ideiglenes intézkedéseket a biztosítási végrehajtás intézményétől. Ideiglenes intézkedés zálogjogot soha és elsőbbségi jogot is csak kivételes esetekben eredményez.

Az ideiglenes intézkedések *végrehajtható* bírói határozat nélkül hozatnak meg. A hitelezőt védő jogintézmény ez és éppen ezért súlyos, gyakran helyre sem hozható beavatkozást jelent az adós jogkörébe. Jövőbeli tényeket elhárítani hivatott sürgős rendszabályok lévén, gyakran az ellenfél meghallgatása nélkül

hozatnak. Az egész intézménynek biztosító szelepe tehát az ideiglenes intézkedést kieszközölő fél felelőssége. A panaszlónak vállalnia kell anyagilag esetleg jogellenes cselekményének összes következményeit.

Az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó jogforrásaink sok helyen egyáltalán nem intézkednek az intézkedés foganatosításából származó kárra nézve. Dr. Harmath művének talán legértékesebb fejezete az, amelyben az ideiglenes intézkedések kártérítési tanának alapjait rakja le igen széles körültekintéssel és finom jogászai gondolkodással.

A veszélyeztetett fél az ideiglenes intézkedést mindig a saját veszélyére eszközli ki. A kérelem alaptalansága beállhat utólag (pl. az alapigénnyel jogerősen elutasítják) vagy fennfoghathat már akár egészben, akár részben a kérelem előterjesztésekor. Mindkét tényállás kártérítési kötelezettséget von maga után. Az ideiglenes intézkedésnek a viszonyok változása folytán való megszüntetése egymagában nem ok a kártérítésre, mert az intézkedés elrendelésének idején fennálló állapot a döntő. (Pl. az ellenfél a panaszlónak biztosítékot nyújt és így mindennemű ideiglenes intézkedés feleslegessé válik.) Formai okok, — mint: pl. az igazolási per elmulasztása, — egymagukban nem szolgálhatnak kártérítési alapul az ideiglenes intézkedést kieszközölő féllel szemben. A kártérítési felelősség megállapítása független a kérelmező fél jó- vagy rosszhiszeműségétől. A nem vagyoni kár megfizetésére is köteleznék szerző az ideiglenes intézkedést rosszhiszeműen igénybevevő felet. Ha mindkét fél vétkes, akkor kármeosztásról is lehet szó.

Az ideiglenes intézkedések körében nagy jelentősége van a biztosítékadásnak. Mindkét fél kerülhet abba a helyzetbe, hogy biztosíték adására köteleztetik. Ki kell itt emelni, hogy a magyar jogban — ellentétben a német perrendtartással — a kérelmező által való biztosítékadás nem pótolja a veszély vagy igény valószínűvé tételét, hanem ezek megléte esetén, kétes esetekben köti csak a bíróság az intézkedés foganatosítását kaucióadás-hoz.

Befejezésül dr. Harmath bemutatja még az eljárási jogi részt a kérelemtől a foganatosításig. Szerinte az ideiglenes intézkedés iránti kérelem előterjesztése félbeszakítja az elévülést és elbirtoklást, ha a kérelem utólag sikeresnek bizonyul (sikerrel igazolási per stb.). Úgy hiszem, szerzőnek e megállapítása túlszígoru. Az elévülés és elbirtoklás megszakítása formális kifejezett cselekmények útján történik. A megszakító cselekmény mert formális, azonnal hat is. Nem várható be a cselekmény eredménye. Én tehát nem kívánám meg az utólagos sikert. Bírósági intézkedésnek a kérése nem lehet kisebb joghatású, mint tisztelem egy eredménytelen, de ajánlott felszólítólevél.

Dr. Grossmann László.